

שימוש בנוגדי דיכאון וחרדה בתקופת המלחמה בישראל: מחקר עוקבה לאומי

ד"ר עדי מרום, מתמחה ברפואת משפחה | פרופ' אנטוני היימן, מנהל המחלקה לחינוך רפואי, חטיבת הרפואה
נגה פלאח, ביוסטטיסטיקאית מכון המחקר | חגית גבאי, מנתחת מערכות, אגף מערכות מידע
ד"ר אולגה בריימן טקא, מנהלת הרוקחות הקלינית ובקרת תרופות, חט' הרפואה | ד"ר גליה זכאי, מנהלת מכון המחקר

רקע:

אירועי ה-7 באוקטובר 2023 ומלחמת "חרבות ברזל" הם גורמי עקה מתמשכים המשפיעים על כלל האוכלוסייה, וביתר שאת על תושבי איזורי העימות, שחלקם פונו מבתיהם.

מטרה:

בבחינת דפוסי השימוש בנוגדי דיכאון וחרדה בזמן מלחמת "חרבות ברזל" בהשוואה לשימוש בארבע השנים שקדמו לה באזורי העימות וביתר אזורי הארץ.

שיטה:

- מבטחי מאוחדת שהיו בני 26 ומעלה בפרוץ המלחמה.
- "משתמשים": אנשים שרכשו לפחות שלוש חפיסות של נוגדי דיכאון וחרדה מסוג SSRIs/SNRIs (להלן SSRIs) ו/או מעל 28 כדורים של תרופות הרגעה שינה מסוג בנזודיאזפינים ו-z-drugs (להלן BZDs) בארבע השנים שלפני המלחמה, תאריכים 6.10.23-7.10.19.
- התוצאה: שימוש בתרופות אלה בכמות הנ"ל בשנה הראשונה למלחמה: 6.10.24-7.10.23.
- נתונים דמוגרפיים: מין, גיל, מגורים באזור עימות, אבחנות פסיכיאטריות.

תוצאות:

2.3% מהמשתמשים בתרופות המחקר במהלך המלחמה היו משתמשים חדשים.

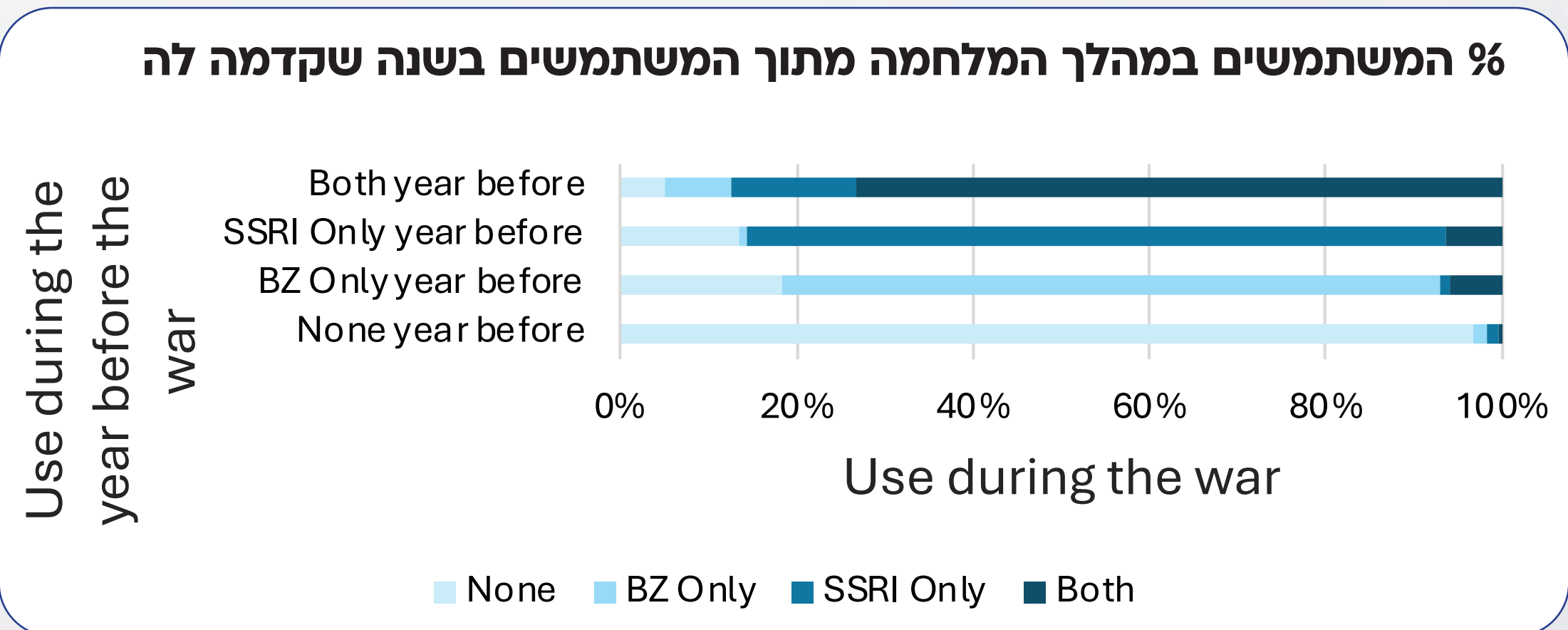
נטילת התרופות בעבר היא הגורם המנבא החזק ביותר לנטילתן בעת המלחמה:

- SSRIs ל-OR=151.64 (CI 146.34-156.78)
 - BZDs ל-OR=71.13 (CI 68.81-73.55)
- נשים** היו בסיכון מוגבר לנטילת תרופות ביחס לגברים: SSRIs ל-OR=1.28 (CI 1.25-1.32)
- BZDs ל-OR=1.11 (CI 1.09-1.15).** האוכלוסיה החרדית והערבית השתמשו **בפחות** תרופות ביחס לאוכלוסייה הכללית.

מגורים באזורי עימות הגדילו את הסיכון לשימוש ב-BZDs (OR=1.28, CI 1.21-1.36) אך לא ב-SSRIs.

שימוש בתרופות בארבע השנים לפני המלחמה				
ללא	רק SSRIs	רק BZDs	גם וגם	
450,933	36,142	42,011	28,744	n
227,721 (50.5)	14,983 (41.5)	17,960 (42.8)	10,735 (37.3)	גברים (%)
48.03 (15.1)	52.18 (16.0)	63.70 (15.4)	60.25 (16.5)	גיל ממוצע (SD)
סקטור (%)				
255,041 (56.6)	24,880 (68.8)	30,978 (73.7)	20,928 (72.8)	אוכלוסייה כללית
90,294 (20.0)	3,054 (8.5)	3,553 (8.5)	2,865 (10.0)	ערבים
105,592 (23.4)	8,207 (22.7)	7,480 (17.8)	4,951 (17.2)	חרדים
17,900 (4.0)	1,260 (3.5)	2,311 (5.5)	1,467 (5.1)	מגורים באזור עימות (%)

שיעור העלייה במספר המשתמשים בתרופות המחקר במהלך השנים		
% העלייה במס' המשתמשים	SSRI	BZD
השנה שלפני המלחמה לעומת השנה שלפניה	7.1	7.0
מייצגת מגמת עלייה טרם המלחמה		
שנת המלחמה לעומת השנה שלפניה	6.9	7.5

מסקנות:

במהלך המלחמה לא היה שינוי משמעותי בדפוסי השימוש בתרופות ביחס לשנים קודמות: שיעור העליה במספר המשתמשים נותר יציב לאורך השנים, והמאפיינים הדמוגרפיים של המשתמשים במהלך המלחמה ולפניה דומים. המשתנים הקשורים לצריכת BZDs ו-SSRIs במהלך המלחמה הם שימוש קודם, מין נקבה והשתייכות לאוכלוסייה היהודית הכללית. מגורים באזורי עימות נמצאו קשורים לשימוש ב-BZDs בלבד.